

Gildeskål
kommune

...Å eg veit meg eit land...

2021

Årsberetning

Foto: Frida Bringslimark

Innhold

1. Innledning	4
2. Internkontroll og budsjettoppfølging	4
3. Regnskapsresultat 2021	4
4. Økonomisk utvikling/analyse	5
4.1 Netto driftsresultat	5
4.2 Resultatgrad	6
4.3 Brutto driftsresultat	7
4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld	8
4.5 Utvikling fond	9
4.6 Finanstransaksjoner	11
4.7 Finansforvaltning	12
4.7.1 Kommunens lånegjeld	12
4.7.2 Renter og avdrag	13
4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger	14
4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet	14
4.7.5 Likviditet	15
4.8 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB-modellen)	16
5 Budsjettvurderinger	18
5.1 Driftsregnskapet	18
5.1.1 Driftsinntekter	18
5.1.2 Driftsutgifter	19
5.1.3 Finanstransaksjoner	20
5.1.4 Disponering eller dekning av netto driftsresultat	20
5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde	21
5.3 Investeringsregnskapet	23
6 Oppsummering av analysen	26
7. Likestilling	27
8. Personal og organisasjon	27
9. Sykefravær	28
10. Måloppnåelse	28
11. Etisk standard	30

Tabeller

Tabell 1 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5
Tabell 2 Utviklingen i resultatgrad fra 2012-2021 (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter)	7
Tabell 3 Utvikling i brutto driftsresultat korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.	8
Tabell 4 Betalte avdrag	9
Tabell 5 Disposisjonsfond i % av inntekt	10
Tabell 6 Lånegjeld	12
Tabell 7 Endring i ekstern lånegjeld	13
Tabell 8 Avkastning finansielle instrument	14
Tabell 9 Beholdning bank og renter	14
Tabell 10 Likviditetsgrad	15
Tabell 11 Driftsresultat pr hovedansvarsområde	21
Tabell 12 Gebyrinntekter teknisk	22
Tabell 13 Gebyrinntekter VAR	23
Tabell 14 Heltid, deltid og kjønn	27
Tabell 15 Årsverk	27
Tabell 16 Sykefravær	28

Figurer

Figur 1 Netto driftsresultat	6
Figur 2 Resultatgrad	6
Figur 3 Brutto driftsresultat	7
Figur 4 Avdrag i prosent av driftsinntektene	9
Figur 5 Utviklingen i kommunes driftsfond 2014-2021	10
Figur 6 Utvikling i kommunes investeringsfond 2014-2021	10
Figur 7 Resultat finanstransaksjoner	11
Figur 8 Renter og avdrag	13
Figur 9 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger	14

1. Innledning

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Årsberetningen avlegges i henhold til Kommunelovens § 14-7 og skal redegjøre for

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Årsberetningen skal avgis til revisjon senest 31. mars.

2. Internkontroll og budsjettoppfølging

Den øverste ledergruppen har i 2021 bestått av kommunedirektøren og kommunalsjefene for: teknisk, helse og omsorg, oppvekst og kultur, samt økonomi og administrasjon.

Kommunalsjefene rapporterer annen hver måned til kommunedirektøren om den økonomiske utviklingen. Større avvik i forhold til budsjett forklares, og eventuelle forslag til løsning blir lagt frem. Kommunedirektøren legger frem tertialrapporter pr. 30.4. og 30.8. til politisk behandling. Her orienteres om den økonomiske utviklingen og eventuelt behov for budsjettendringer. Det rapporteres også på låneforvaltningen, og utviklingen av plassert kapital til forvaltning i markedet.

3. Regnskapsresultat 2021

Gildeskål kommunes driftsregnskap ble avsluttet med et regnskapsmessig resultat på kr 0. Brutto driftsresultat ble -13,5 mnok. Kommunens finansinntekter fratrukket finansutgiftene gir et overskudd på 4,6 mnok. Korrigert for avskrivninger på kr 19,7 mnok, gir dette et netto driftsresultat på 10,8 mnok. Etter bruk av tidligere års avsetninger og årets avsetninger (interne finanstransaksjoner), ender resultatet på kr. 0. Investeringsregnskapet er avsluttet med et resultat på kr. 0.

Resultatene totalt sett for 2021 viser at kommunen har en løpende drift som går med underskudd, men høye finansinntekter og fondsbruk finansierer driften.

Disposisjonsfondene har i løpet av 2021 økt med omtrent 4,3 mnok og har nå en saldo på 51,2 mnok. Ubundet kapitalfond er økt med 5,7 mnok og har en saldo på 234,1 mnok.

4. Økonomisk utvikling/analyse

Årsregnskap for 2021 viser et netto driftsresultat på 10,8 mnok. Kommunelovens krav (Kl. § 14-10) til driftsmessig balanse innebærer at budsjettert driftsresultat **minst** skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. For å kontrollere om kommunen har oppnådd det budsjetterte driftsresultat, bør resultatet først korrigeres for bruk av egenkapital som etter forutsetningene skal dekke driftsutgifter samt korrigeres for avsetning til bundet driftsfond. I tillegg bør det korrigeres for inndekking av tidligere års underskudd.

Dette illustreres i en analyse av netto driftsresultat som vises nedenfor.

	Regnskap 2021	Reg. budsjett 2021	Avvik
Netto driftsresultat	10 816 960	4 435 759	6 381 201
			-
Overført til investeringsregnskapet	-6 590 000	-5 433 333	-1 156 667
Avsatt til bundne fond	-3 135 777	-2 393 026	-742 751
Bruk av bundne fond	3 176 133	3 356 584	-180 451
Avsatt til disposisjonsfond	-26 182 059	-26 426 124	244 065
Bruk av disposisjonsfond	21 914 743	26 460 140	-4 545 397
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-	-	-
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-10 816 960	-4 435 759	-6 381 201
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-	-	-

Tabell 1 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat

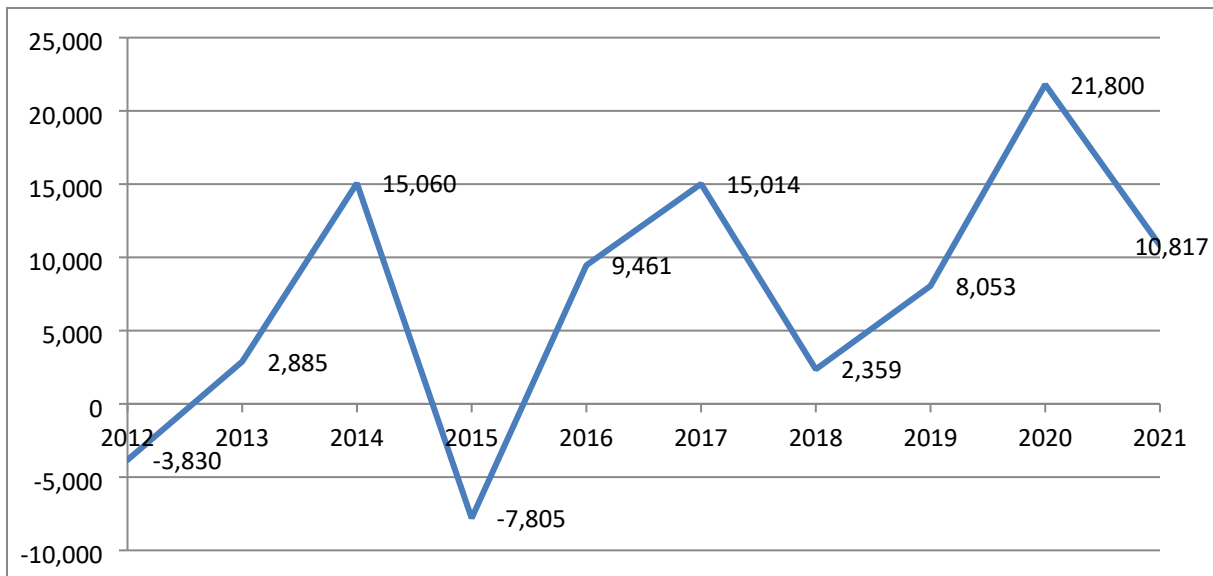
Tabellen over viser er det et avvik mellom regnskapsført og budsjettert netto driftsresultat på 6,4 mnok før korrigerings for bruk av egenkapital og avsetning til fond. Etter korrigerings er regnskapsmessig mer/mindreforbruk kr 0.

4.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et mål for kommunens økonomiske handlefrihet. Det viser resultatet av kommunens ordinære, løpende drift innenfor det finansielt orienterte regnskapssystemet. Det betyr at man har korrigerings for virkningen av avskrivninger og erstattet det med avdrag på lån. I tillegg er netto renteutgifter trukket fra brutto driftsresultat.

Som oversikten på neste side viser, har det vært svingninger i kommunens netto driftsresultat de siste 10 årene. Variasjonen i netto driftsresultat har tidligere i hovedsak blitt forklart med gevinst og/eller tap på finansielle instrumenter. Men fra 2018 har det vært variasjon i inntekter fra Havbruksfondet, noe vi forventer vil fortsette i årene fremover.

Netto driftsresultat gikk fra å være 21,8 mnok i 2020 til 10,8 mnok i 2021.

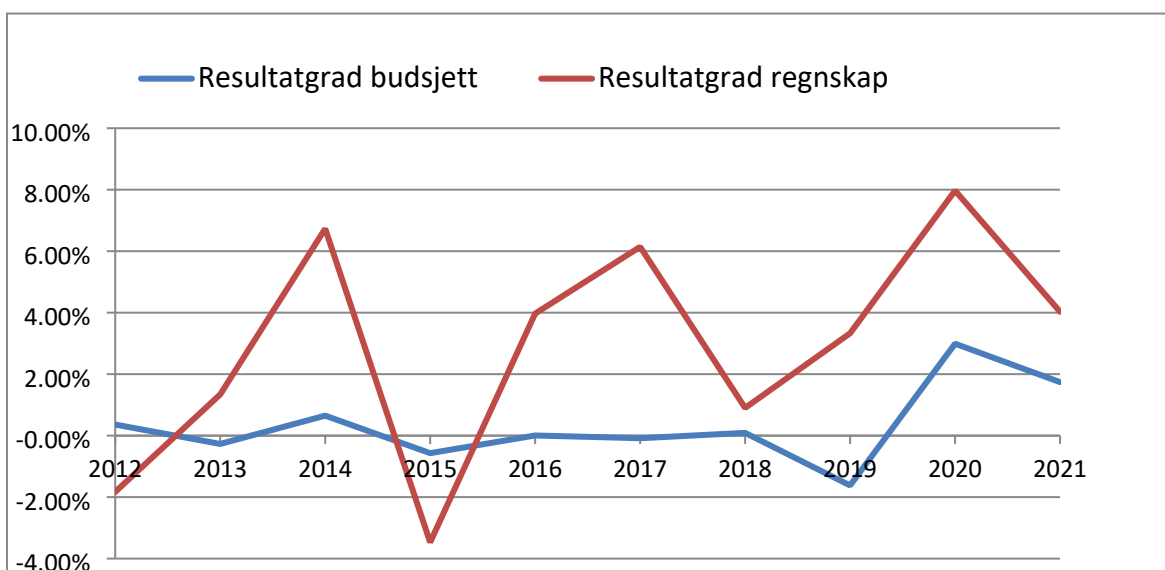

Figur 1 Netto driftsresultat

Regnskapsmessig netto driftsresultat er 6,4 mnok høyere enn budsjettert netto driftsresultat. Det er i hovedsak avskrivninger og avkastning på finansielle instrument som forklarer avviket sammenlignet med budsjett. Avskrivninger har et avvik på 3,7 og avkastning avviker med 4,2 mnok. Forøvrig er det avvik mellom budsjett og regnskap som skal forklares i det videre.

4.2 Resultatgrad

Et annet nøkkeltall for å vurdere kommunens økonomi er resultatgrad. Resultatgraden er netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Statsforvalterens råd er at kommunene bør bestrebe seg på å ha resultatgrad over tid på 2 % (nytt etter KØB). Gildeskål kommune har satt seg som mål å budsjettere med en resultatgrad på minimum 1,75 % for å ha en sunn økonomi. Ved å ha et positivt netto driftsresultat over tid vil kommunen være i stand til å etablere frie fondsmidler for å håndtere muligheter og ikke minst svingninger i kommunes utgiftsnivå. Grafen under viser utviklingen i resultatgrad fra 2012-2021.

Figur 2 Resultatgrad

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Budsjett	0,36	-0,27	0,65	-0,57	0,005	-0,08	0,09	-1,62	2,99	1,74
Regnskap	-1,83	1,34	6,73	-3,47	3,97	6,14	0,9	3,33	7,97	4,03

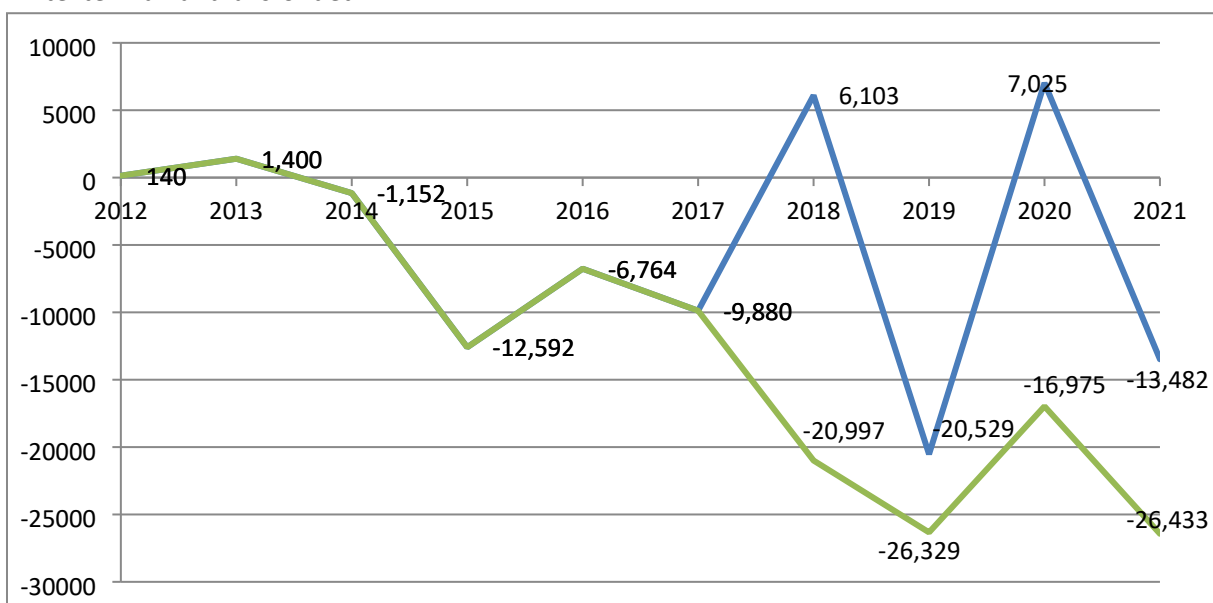
Tabell 2 Utviklingen i resultatgrad fra 2012-2021 (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter)

Som tabellene ovenfor viser har utviklingen i netto driftsresultat og kommunens handlefrihet variert stort fra år til år. Hvis vi ser på de siste årene, viste resultatgraden i 2019 seg å være 3,33 % som er godt over anbefalt nivå. Forskjellen fra året før var at driftsinntektene ble lavere i hovedsak som følge av lav utbetaling fra havbruksfondet og finansinntektene ble høye som følge av god avkastning på finansielle instrument. I 2020 ble resultatgraden 7,97 %, mens budsjettet resultatgrad var 2,99 %. Det var i hovedsak avviket på finansielle instrument som gjorde at regnskapsmessig resultatgrad var større enn budsjett. I 2021 var det en nedgang i regnskapsmessig resultatgrad sammenlignet med 2020, men den er fortsatt over anbefalt nivå. Nedgangen kan enkelt forklares med at driftsinntektene er 4,7 mnok lavere og netto driftsresultat er 11 mnok lavere enn i 2020.

Analysen av netto driftsresultat og resultatgraden viser at kommunen har inntekter som varierer svært fra år til år og det gir store utslag på nøkkeltallene. Det er ingen tvil om at kommunen er svært avhengig av at finansmarkedet gir en solid avkastning hvert år og at inntekter fra havbruksfondet fortsetter å komme for ikke å tære på oppsparte midler.

4.3 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av den ordinære driften inkludert avskrivninger på varige driftsmidler. Brutto driftsresultat gir et uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet, samt evnen til å avsette midler til senere bruk. Figuren under viser utviklingen i brutto driftsresultat fra 2012-2021. Den grønne linjen viser korrigert brutto driftsresultat uten inntekter fra havbruksfond, mens den blå linjen viser brutto driftsresultat inkludert inntektene fra havbruksfond. 2017 var det første året kommunen hadde inntekter fra havbruksfondet.

Figur 3 Brutto driftsresultat

Kommunen har over tid hatt en fallende trend i utviklingen av brutto driftsresultat, dette til tross for noen toppår som i 2018 og 2019. Dette indikerer at kommunen gradvis har svekket evnen til å finansiere driften med driftsinntektene. I 2014 klarte ikke kommunen lenger å finansiere virksomhetenes driftsutgifter med driftsinntektene og trenden ble ytterligere svekket årene som fulgte.

I 2019 ble brutto driftsresultat -20,5 mnok. Det er en nedgang på 26,6 mnok sammenlignet med 2018. I 2019 var inntektene fra havbruksfondet 5,8 mnok. Brutto driftsresultat ville derfor vært -26,3 mnok med korrigeringer for havbruksfondet.

I 2020 ble brutto driftsresultat 7 mnok, mens det i 2021 igjen blir negativt resultat på 13,5 mnok. Inntektene fra havbruksfondet var 12,9 mnok i 2021. Hvis vi korrigerer bort havbruksfondet ville brutto driftsresultat vært -26,4 mnok i 2021. Det er omtrent på samme nivå som i 2019 som også var et år med lav utbetaling fra havbruksfondet.

		Regnskap 2021	Korrigert budsjett 2021	Regnskap 2020
Driftsinntekter		268 630 395	255 160 240	273 265 890
Driftsutgifter eks avskrivninger	-	262 388 593	250 909 901	248 609 321
Avskrivninger	-	19 723 712	16 000 000	17 631 347
Brutto driftsresultat	=	-13 481 910	-11 749 661	7 025 222
Bruk av bundne fond	+	3 176 133	3 356 584	3 655 410
Bruk av disposisjonsfond	+	21 914 743	26 460 140	14 883 903
Korrigert brutto driftsresultat	=	11 608 966	18 067 063	25 564 535

Tabell 3 Utvikling i brutto driftsresultat korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.

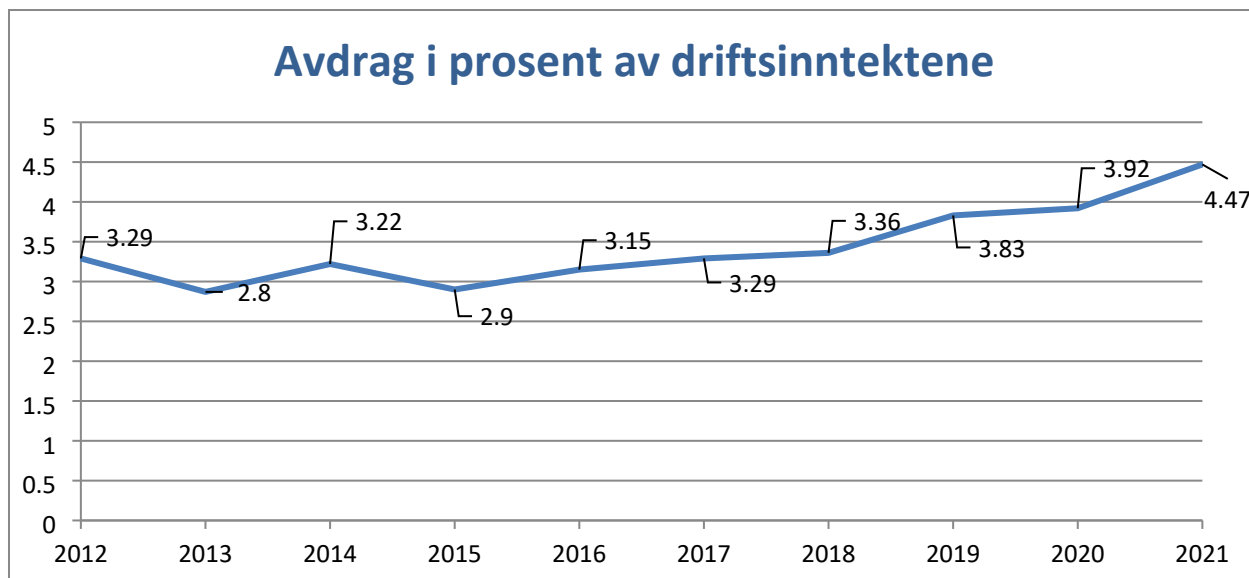
Hensikten med oversikten er å illustrere om bruk av fond finansierer deler av driften, og spesielt se hvis bruk av fond må økes sammenlignet med budsjett for å levere et resultat i balanse.

Tabellen ovenfor viser at kommunen har en nedgang i korrigert brutto driftsresultat med omtrent 14 mnok sammenlignet med 2020. På grunn av negativt brutto driftsresultat i 2021 må det brukes mer av fond for å finansiere driften enn det som ble brukt i 2020. Samtidig er det greit å merke seg at det ble brukt 4,5 mnok mindre enn det budsjett for 2021 tilsa. Samlet viser oversikten at kommunens korrigerede brutto driftsresultat er positivt da kommunen har sparepenger som kan finansiere driften.

Vi gjør oppmerksom på note 2 om pensjon og note 18 om regnskapsprinsipper. Ved utgangen av 2021 hadde kommunen et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på 24,9 mnok, dvs. pensjonspremie som er betalt, men som ikke er utgiftsført. Premieavviket bidro positivt på brutto driftsresultat i 2014, 2018, 2019, 2020 og 2021 (1,78 mnok), men i 2015, 2016 og 2017 gav det negativ effekt på resultatet.

4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld

Kommunen har gjennomført betydelig investeringer de senere årene. I takt med dette har lånegjelden økt og også avdragene. I 2021 betalte kommunen 12 mnok i avdrag og det utgjorde 4,47 % av driftsinntektene. Oversikt over lån er beskrevet i kapittel 4.7.1.

Figur 4 Avdrag i prosent av driftsinntektene

Tall i 1000 kr	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Avdrag i nok	6 905	6 196	7 220	6 530	7 522	8 053	8 787	9 272	10 702	11 996

Tabell 4 Betalte avdrag

Avdragene i investeringsregnskapet knyttet til Husbanklån er ikke tatt med i denne tabellen.

Kommunen har i 2021 betalt avdrag i tråd med de låneavtaler kommunen har. Kommunen har derfor bokført 0,7 mnok mer i avdrag enn beregning etter reglene om minste avdrag ville gitt, jfr. Note 9 i årsregnskapet. Korrigert for dette ville avdrag i prosent av driftsinntekter i 2021 vært på 4,73 %.

4.5 Utvikling fond

Fond representerer oppsparing av midler og er en del av kommunens egenkapital.

Ubundne fond er frivillige fond som er bygget opp gjennom sparing av frie midler og som står til kommunestyrets disposisjon, som

- Disposisjonsfond: driftsmidler som er spart til bruk i senere år.
- Ubundne investeringsfond: avsetning skjer i investeringsregnskapet og midlene må derfor brukes i investeringsregnskapet.

Bundne fond er det knyttet forpliktelser til. Avsetningene er gjerne pliktige og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta anvendelse. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond.

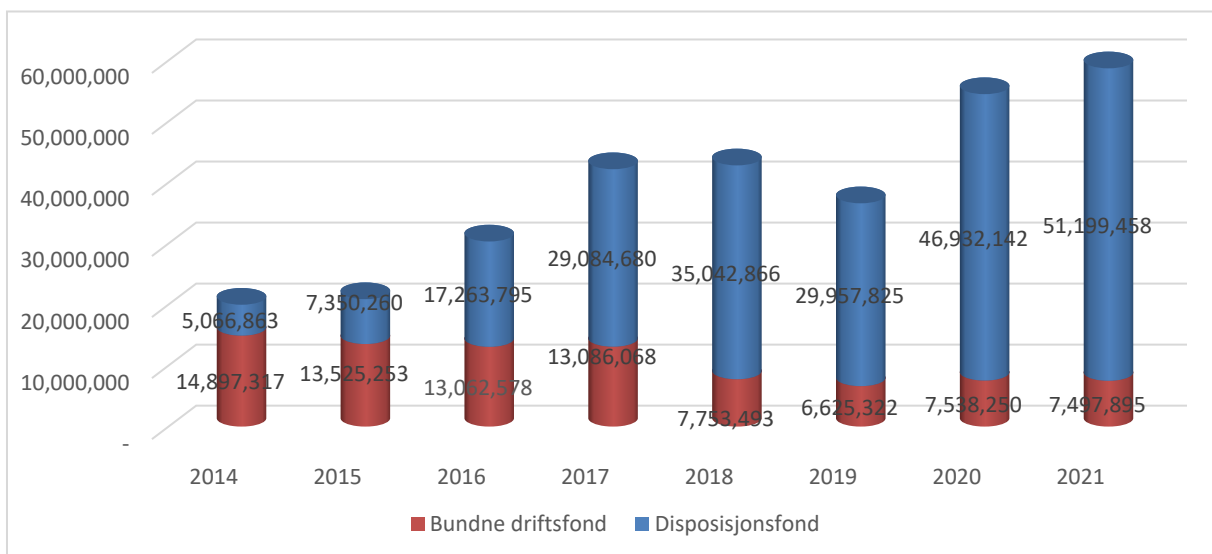
I *Reglement for finansforvaltning* kapittel 6.2 punkt 2 står det at: «Gildeskål kommune har betydelig kapital i markedet, og budsjetterer med årlig avkastning. For å bygge opp fond og begrense risiko settes 2/3 deler av årlig avkastning på disposisjonsfondet og 1/3 del på ubundet investeringsfond». Det er avsatt 26,2 mnok til disposisjonsfond i 2021. Det er inntektene fra havbruksfondet (12,95 mnok) og 2/3 deler av avkastning på finansielle instrument (13,18 mnok). I tillegg er det satt av kr 25 000 tiltenkt ungdomsrådet da deres midler til fordeling i 2021 ikke ble disponert på grunn av

pandemien. Av samme grunn var det noen avdelinger som ikke fikk avholdt julelunsj for ansatte, det er derfor avsatt kr 24 750 slik at de kunne arrangere julelunsj for ansatte over nyttår. Det ble brukt 21,9 mnok av disposisjonsfondet for å finansiere driften. Det er 4,4 mnok mindre enn budsjettert.

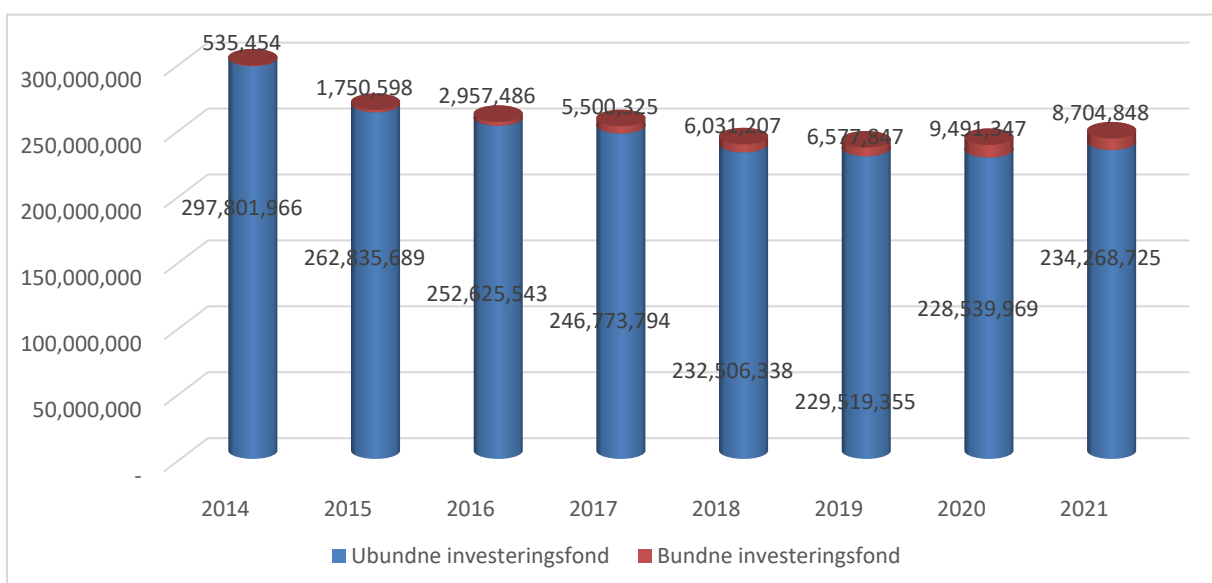
Tabellen under viser at disposisjonsfondet øker med 4,3 mnok fra 2020 til 2021 og at 51,2 mnok tilsvarer 19 % av driftsinntektene.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Disposisjonsfond i mnok	5,1	7,3	17,3	29,1	35	30	46,9	51,2
Inntekter i mnok	224	225	238	244	261	242,2	273	269
Disposisjonsfond i % av inntekt	2,26 %	3,27 %	7,24 %	11,9 %	13,4 %	12,4 %	17,2 %	19,0 %

Tabell 5 Disposisjonsfond i % av inntekt

Figur 5 Utviklingen i kommunes driftsfond 2014-2021

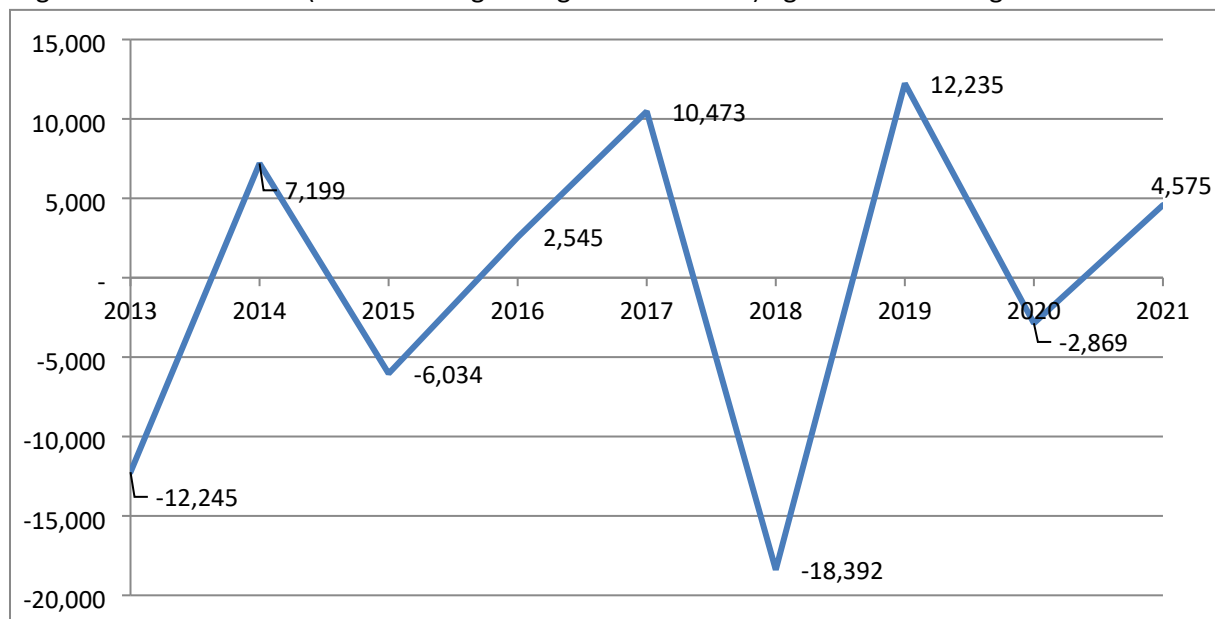

Figur 6 Utvikling i kommunes investeringsfond 2014-2021

Kommunens ubundne investeringsfond består i hovedsak av midlene etter salget av Sjøfossen Energi i 2013. Kommunen har gjennomført store investeringer siden den tid. Fondet er redusert med omtrent 98 mnok fra 2013 til 2021. Det ble avsatt 1/3 av avkastningen på finansielle instrument (6,59 mnok) og det ble brukt 0,86 mnok til investeringer i 2021.

4.6 Finanstransaksjoner

Avdrag inngår i kommunens finanstransaksjoner sammen med rentebetalinger og finansinntekter. Her hadde kommunen en jevn negativ trend før salget av aksjene i Sjøfossen Energi i 2013. Etter den tid har det vært store svingninger. Dette tallet påvirkes sterkt av makroøkonomiske forhold og viser seg i kommunens renter (både renteutgifter og renteinntekter) og finansavkastningen.

Figur 7 Resultat finanstransaksjoner

Analyse av kommunens finanstransaksjoner viser at det var først i 2013 at kommunen fikk finansinntekter av betydning (1,8 mnok). Men i 2014, etter det første driftsåret med pengene fra Sjøfossen-salget plassert i markedet, fikk kommunen finansinntekter på 19,6 mnok og i tillegg 2,0 mnok på andre renteplasseringer. Dette endret bildet totalt fra å gi et negativt resultat på finanstransaksjoner, til et positivt resultat på 7,2 mnok i 2014. Dette var en forbedring på hele 19,7 mnok fra 2013. Svingningene fortsetter, og i 2019 ble resultatet igjen positivt med 12,2 mnok. Det var en forbedring i forhold til 2018 på 30,6 mnok. Endringen skyldes i hovedsak finansavkastningen som gikk fra -5,2 til +26,9 mnok. I 2020 var finanstransaksjoner negativ, men i 2021 er netto finansutgifter på omtrent 4,6 mnok. Det betyr at finansutgiftene er lavere enn finansinntektene. Avdragsutgiftene har økt og renteutgiftene er redusert, men avkastningen og renteinntekten er større og stor nok til å dekke utgiftene pluss litt til. Resultatet er bedre enn budsjettet. Regulert budsjett viser 0,2 mnok. Det er i hovedsak avkastning på finansielle instrument som utgjør differansen mot budsjett.

4.7 Finansforvaltning

Kommunens finansforvaltning ble i 2021 utøvd i henhold til vedtatt «Reglement for finansforvaltning» sist endret i kst-sak 43/17 den 12.10.2017. Nytt «Økonomi og finansreglement» ble vedtatt 20.01.2022 og gjelder fra 2022.

4.7.1 Kommunens lånegjeld

I 2021 ble det tatt opp tre nye lån, 5 mnok i Husbanken for videre utlån, 27 mnok til investeringer vedtatt i investeringsbudsjettet. Oversikt over kommunens lånegjeld og renten pr 31.12.2021 vises nedenfor.

Låneinstitusjon	2021	2020	Rente 31.12	Gjenværende løpetid
Kommunalbanken	13 347 600	13 927 920	1,23 %	23 år
Kommunalbanken	14 200 000	14 200 000	1,01 %	14 år
Kommunalbanken	11 070 000	11 430 000	1,33 %	31 år
Kommunalbanken	22 419 120	23 037 560	1,02 %	37 år
Kommunalbanken	7 560 000	7 720 000	1,39 %	47 år
Kommunalbanken	20 004 600	20 425 760	1,01 %	48 år
Kommunalbanken	14 600 000	15 400 000	1,23 %	19 år
Kommunalbanken	13 265 600	13 973 120	1,46 %*	19 år
Kommunalbanken	875 000	975 000	1,26 %*	9 år
KLP	46 286 630	49 715 270	1,3 %	13 år
KLP	43 917 000	45 459 000	1,3 %	28 år
KLP	34 208 507	36 168 507	1,3 %	17 år
KLP	15 724 375	16 176 874	1,49 %	34 år
KLP	6 795 000	7 172 500	2,59 %**	17 år
KLP	11 700 000	0	1,23 %	19 år
KLP	14 812 500	0	1,82 %	19 år
Husbanken	42 051 298	41 737 750	0,80-2,04 %	0-23 år
Sum	333 137 287	317 519 262		

*Fastrente til 2030

**Fastrente til 2029

Tabell 6 Lånegjeld

Husbanklånet er lån til videre utlån og finansiers av avdragsinntekter på utlånene. 13,14 % av gjelda er knyttet til vann- og avløpssektoren og tas med i selvkostberegningen. Kommunens utgifter til gjeld knyttet til selvkostområdet finansieres gjennom de brukerbetalinger kommunen krever inn fra brukerne (selvkostregnskap). Kommunens utgifter til gjeld knyttet til øvrig virksomhet finansieres gjennom kommunens øvrige inntekter (frie inntekter).

Tabellen viser at kommunen har en samlet lånegjeld på 333,1 mnok. Hele lånegjelden til Husbanken på 42 mnok er lån til videre utlån (Startlån). Ellers fordeler gjelden seg på investeringer innen VAR-området med 43,8 mnok og 289,4 mnok til øvrige investeringer.

I forbindelse med lån til Gibos og renovering/ bygging av Inndyr skole får kommunen etter Husbankens regelverk, kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter knyttet til lånene. I 2021 fikk kommunen 1 mnok i rentekompensasjon.

4.7.2 Renter og avdrag

Avdragene kommunen betaler følger den avtalte nedbetalingsplanen med hver långiver. Det er også betalt inn avdrag over investeringsregnskapet (Husbanklån). I tillegg til nedbetaling av gammel gjeld påvirkes utvikling i lånegjelden også av nye låneopptak.

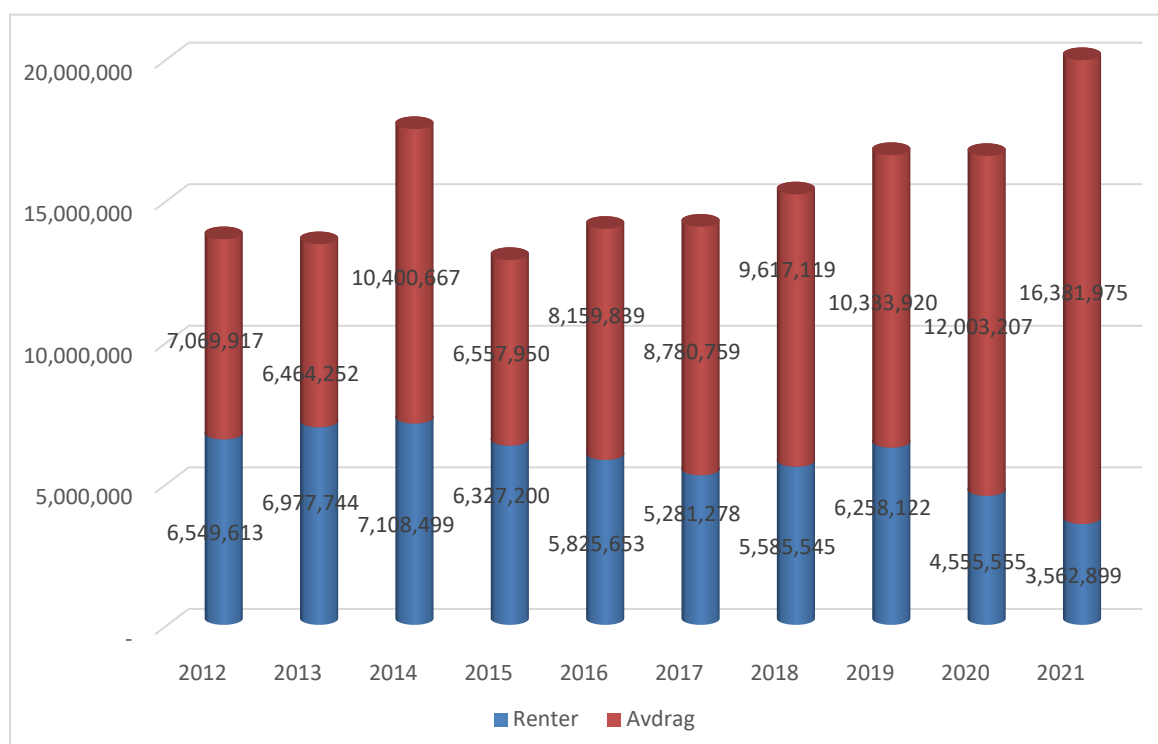
Gildeskål kommune har betalt 3,6 mnok i renter og 16,4 mnok i avdrag i 2021.

Betalte avdrag		Kr
Avdrag i driftsregnskapet	-	11 995 580
Avdrag i investeringsregnskapet	-	4 386 395
Sum betalte avdrag	=	-16 381 975
Nye låneopptak	+	32 000 000
Tapsdeling Husbanklån*	-	0
Endring ekstern lånegjeld	=	15 618 025

Tabell 7 Endring i ekstern lånegjeld

*Tapsdeling innebærer at Husbanken og kommunen deler oppståtte tap på startlån. Kommunen må ta tapsrisikoen for de første 25 % av gjenstående hovedstol samt forfalte renter og omkostninger før realisering av pantet. I 2021 ble det ikke tatt tap på startlån.

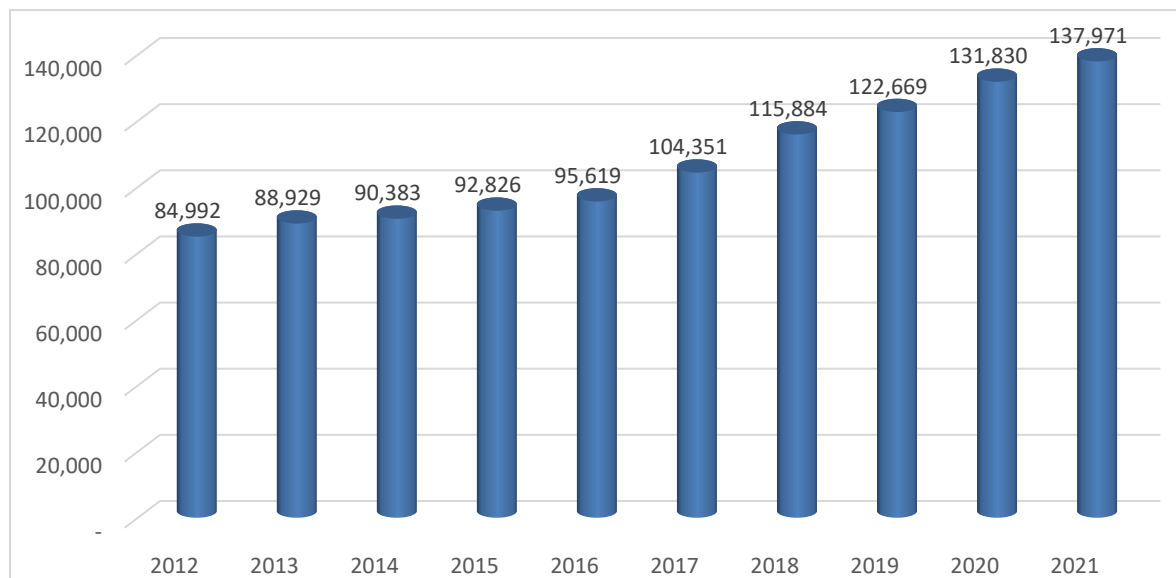
Kommunens eksterne lånegjeld har økt fra kr 317 519 262 med kr 15 618 025 til kr 333 137 287 i løpet av 2021. Det ble samlet betalt kr 16,4 mnok i avdrag og tatt opp tre nye lån på tilsammen 32 mnok.

Figur 8 Renter og avdrag

4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Grafen under viser at Gildeskål kommune har økt netto lånegjeld i kroner pr innbygger med ca. kr 44 797 fra 2012 til 2020.

Figur 9 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet

Ved årsskiftet hadde Gildeskål kommune 293,8 mnok i ledig likviditet. Nedenfor vises en oversikt over hvor midlene er plassert og hvordan avkastning har vært i 2021.

Forvalter	Markedsverdi 1/1	Markedsverdi 31/12	Avkastning	Avkastning i %
KLP	47 987 496	47 527 698	-459 798	-0,96 %
Nordea	142 745 106	156 505 248	13 760 142	9,64 %
Sparebank1	83 325 442	89 796 689	6 471 247	7,77 %
Sum	274 058 044	293 829 635	19 771 591	7,21 %

Tabell 8 Avkastning finansielle instrument

Endringen i IB/UB markedsverdi forklares slik: IB – Uttak + avkastning = UB. Det er ikke tatt ut penger av porteføljen i 2021.

Forvalter	Beholdning 31/12	Renter i kr
Klp bank	69 140	6
Gildeskål sparebank (folio)	9 681 663	14 543
Gildeskål sparebank (særvilkår)	50	50
Sum	9 750 853	14 599

Tabell 9 Beholdning bank og renter

Øvrig likviditet som Husbankmidler, Eik, Havnekassen, Mentzonis Velferdsfond, konto for innkreving og Skattetrekkkonto på til sammen 8,4 mnok er plassert i Gildeskål Sparebank som er kommunens hovedbankforbindelse. Innskuddsrenten var pr 31.12. på 0,6 %.

Avkastningen fra porteføljen som er til forvaltning i henholdsvis KLP, Nordea og Sparebanken, inngår fortløpende i forvaltningen eller blir utbetalt. Rentene fra bankene blir satt inn på bankkonto til disponering.

Ved utgangen av 2021 hadde kommunen 293,8 mnok til forvaltning hos eksterne forvaltere. Forvaltning av kapitalen i markedet skjer i tråd med kommunens vedtatte finansreglement. Forvalterne rapporterer månedlig om utviklingen i markedet. Det rapporteres til kommunestyret tre ganger i året i forbindelse med tertialrapport 1 og 2, og ved framleggelse av årsregnskap. Det gjennomføres statusmøter med forvalterne der den aktuelle porteføljen går igjennom og forvalteren deler sitt markedssyn med kommunen.

Avkastning på porteføljen har steget jevnt og trutt i løpet av året. I april måned var avkastningen samlet på 8 mnok og fram til august var den på 15,5 mnok. Den 31/12 viste avkastningen 19,8 mnok. Til sammenligning hadde samme portefølje 11,7 mnok i avkastning i 2020, 26,9 mnok i 2019, -5,2 mnok i 2018, 22,9 mnok i 2017, 14,9 mnok i 2016, 5,8 mnok i 2015 og 19,6 mnok i 2014.

4.7.5 Likviditet

Likviditet betyr betalingsevne. Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgrad. Likviditetsgraden sier noe om kommunens evne til å betale de kortsiktige fordringene. Man kan måle dette ytterligere ved å skille ut de mest likvide omløpsmidlene og beregne en likviditetsgrad 2

- Likviditetsgrad 1 = OM/KG og dette forholdet bør være >2
- Likviditetsgrad 2 = mest likvide OM/KG og dette forholdet bør være >1

Likviditetsgrad 1: Forteller noe om forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Med andre ord måler den kommunens evne til å dekke sine betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller.

Likviditetsgrad 2: Forteller i hvilken grad kommunen evner å betale de mest kortsiktige gjeldsforpliktelser som f. eks lønn til sine ansatte og gjeld til sine leverandører etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 2 viser i praksis i hvor stor grad kommunen er i stand til å betale sine fortløpende utgifter med tilgjengelig bankinnskudd.

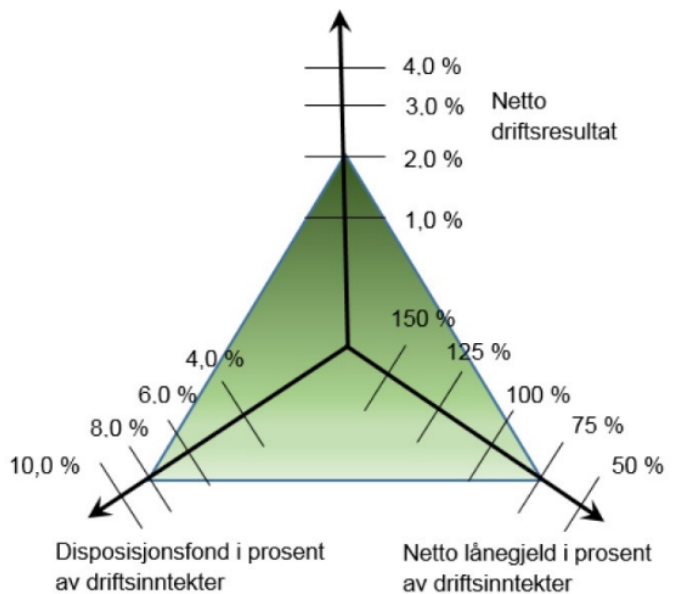
Likviditetsgrad	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Likviditetsgrad 1	10,45	11,42	9,39	9,89	10,10	11,99	9,29
Likviditetsgrad 1 ex finansplassering	2,11	2,58	2,15	2,18	0,95	1,87	1,58
Likviditetsgrad 2	8,86	9,70	7,87	8,40	8,50	10,48	7,90

Tabell 10 Likviditetsgrad

Tabellen viser utviklingen i likviditetsgradene siden 2015. Kommunen fikk en betydelig endring i omløpsmidler i forbindelse med salget av Sjøfossen Energi AS. Tabellen har derfor en egen kolonne der beregningen gjøres uten å ta med hensyn til de 293,8 mnok som er plassert hos eksterne forvaltere. Disse pengene inngår ikke i den daglige driften, men er allikevel tilgjengelig på kort varsel.

4.8 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB-modellen)

KØB-modellen er en økonomisk styringsmodell for langsiktig utvikling og bærekraft i kommunesektoren. Modellen tar utgangspunkt i at økonomisk bærekraft opprettholdes når gjeldsnivået er 75 prosent av inntektene eller lavere og at disposisjonsfondet er 8 prosent av driftsinntektene eller høyere, samtidig som driftsresultatet er 2 prosent. Dersom gjeldsnivået er høyere enn 75 prosent eller disposisjonsfondet er lavere enn 8 prosent må driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent. Nivået på driftsresultatet må settes høyere enn 2 prosent inntil gjeldsnivået er 75 prosent eller lavere og disposisjonsfondet er 8 prosent eller høyere. Når disse forholdene er på plass og de økonomiske forhold er i balanse, kan driftsresultatet settes ned til 2 prosent. Driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent for å nå nivået for bærekraft. Jo høyere en setter driftsresultatet jo fortere vil en nå nivået for bærekraft.

Netto driftsresultat (i prosent av driftsinntekter) viser hva kommunen har igjen etter at drift- og finansutgifter er dekket. NDR er ikke et overskudd, men har et formål som skaper handlingsrom og egenkapital til investeringer. Kommunen er da i stand til å møte uforutsette hendelser og skjerme tjenesteleveransen til innbyggerne. I KØB-sammenheng kan vi se på NDR som økonomisk bærekraft over ett år – perioden for et årsbudsjett.

Disposisjonsfondet (i prosent av driftsinntekter) er kommunens frie oppsparte midler. En kommune trenger reserver for å møte større uforutsette hendelser. Med et disposisjonsfond har kommunen tid til å gjøre nødvendige endringer i driften og sikre en stabil tjenesteleveranse. Disposisjonsfondet kan også benyttes til større planlagte tiltak. I KØB-sammenheng kan vi se på disposisjonsfondet som økonomisk bærekraft over fire år – perioden for økonomiplanen.

Gjeldsgraden (netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter) viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Dersom en kommune har mye gjeld (høy gjeldsgrad), fører dette til høye årlige utgifter til renter og avdrag i lang tid fremover. Det blir dermed mindre penger igjen til tjenesteleveranse og fremtidige investeringer. Handlingsrommet blir mindre. I KØB-sammenheng kan vi se på gjeldsgraden som økonomisk bærekraft over generasjonene i et 40-årsperspektiv.

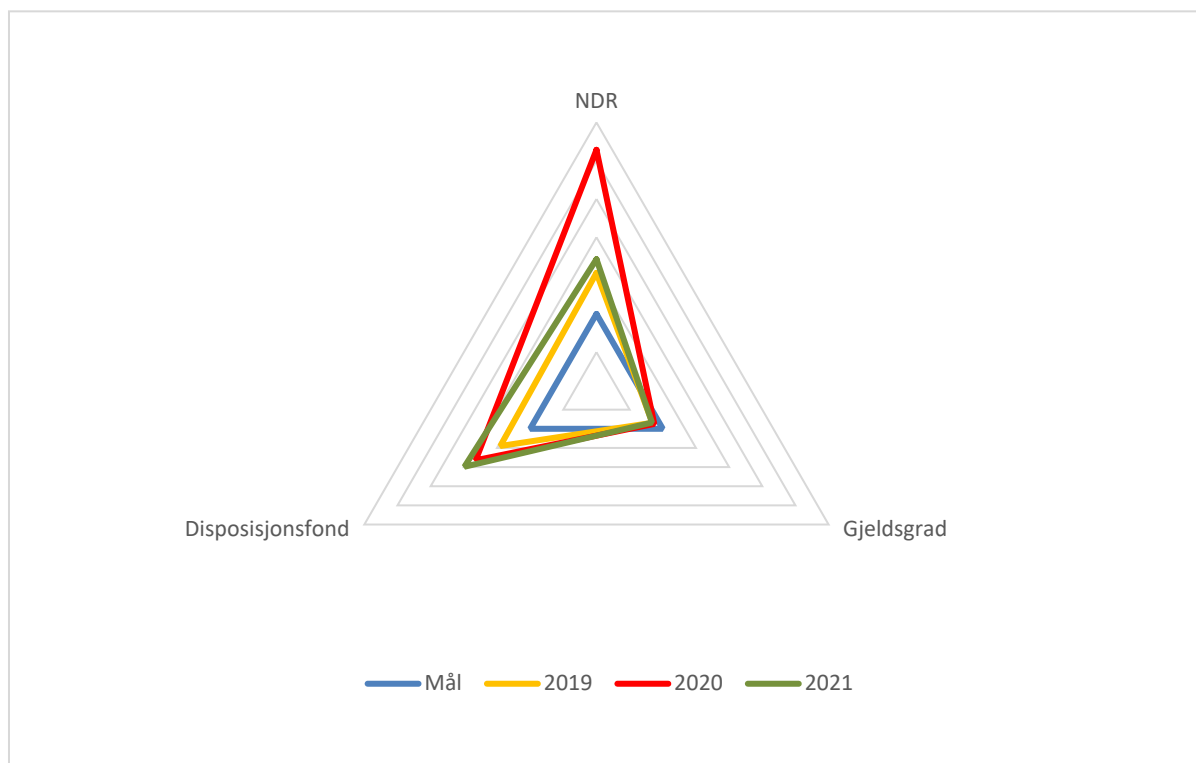
KØB i Gildeskål kommune:

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene ble 4,03 % i 2021 (7,97 % i 2020). I følge modellen bør kommunene ligge på 2 %. Det betyr at Gildeskål ligger godt over anbefalt nivå på denne indikatoren.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter ble 19,06 % i 2021 (17,16 % i 2020). I følge modellen bør kommunene ligge 8 % eller høyere. Det betyr at Gildeskål ligger godt over anbefalt nivå på denne indikatoren.

Gjeldsgraden ble 97,15 % i 2021 (91 % i 2020). I følge modellen bør kommunene ligge 75 % eller lavere. Det betyr at Gildeskål ligger over anbefalt nivå på denne indikatoren.

Samlet gir dette en KØB-indeks på 104,13 % (115,7 % i 2020). 100 % og over er bærekraftig, under 100 % er ikke bærekraftig. At disposisjonsfondet og netto driftsresultat er høyere enn anbefalt nivå kompenseres for at vi har en gjeldsgrad som er for høy.

Uten havbruksfondet ville KØB-indeksen vært 96,23 % i 2021. Da ville netto driftsresultat vært 4,23 %, disposisjonsfondet 14,96 % og gjeldsgraden 102,07 %. I dette senarioet er netto driftsresultat og disposisjonsfondet innenfor anbefalt nivå, men ikke stort nok for å kompensere for høy gjeldsgrad.

KØB-indeksen vil variere så lenge inntektene fra havbruksfondet og avkastning på finansielle instrument varierer så mye fra år til år. For Gildeskål vil det være mest hensiktsmessig å se indikatoren over tid, men samtidig ha et spesielt blikk på gjeldsgraden. Det er viktig å merke seg at disposisjonsfondet og netto driftsresultat varierer med å være godt innenfor og utenfor anbefalt nivå, men i Gildeskål sitt tilfelle er gjeldsgraden utenfor anbefalt nivå hvert år og uansett om vi korrigerer for havbruksfondet eller ikke. Gjeldsgraden er den indikatoren som ser økonomisk bærekraft over generasjonene i et 40-årsperspektiv. Det er derfor viktig å bestrebe å få gjeldsgraden innenfor anbefalt nivå fort, slik at Gildeskål kommune kan ha en bærekraftig økonomi for fremtidige generasjoner. Får å få gjeldsgraden ned må gjelden reduseres, og/eller inntektene økes. Da alle signaler tyder på at inntektsnivået i kommunene vil reduseres i framtiden, er det grunn til å si at eneste måte å redusere gjeldsgraden på er å redusere lånegjelden. Gildeskål kommune bør bestrebe å årlig betale ned mer gjeld enn det som tas opp i nye låneopptak. I 2021 økte lånegjelden med 15,6 mnok.

5 Budsjettvurderinger

Gildeskål kommunes opprinnelige budsjett er regulert to ganger i løpet av 2021. Her er det forsøkt å ta høyde for de endringer som har oppstått gjennom året både på utgifts- og inntektssiden. Likevel viser de økonomisk oversikter at det er avvik mellom regnskap og regulert budsjett for enkelte utgifts- og inntektsgrupperinger. Årsaken til avvikene vil i grove trekk bli kommentert nedenfor.

5.1 Driftsregnskapet

Det vises her til «Økonomisk oversikt drift» i årsregnskapet for 2021.

5.1.1 Driftsinntekter

Gildeskål kommune hadde 268,6 mnok i driftsinntekter i 2021. I regulert budsjett sto det 255,1 mnok, noe som gir et avvik på 13,5 mnok. Det er vedtatt budsjettreguleringer i løpet av året. Disse er forklart i tertialrapport 1 og 2. Hovedpostene, dens innhold og avvik, kommenteres i korte trekk under.

Rammetilskudd og inntekts og formuesskatt: Kommunen bruker KS sin prognosemodell ved beregning av rammetilskudd og inntekts og formuesskatt. Samlet fikk Gildeskål 158,4 mnok, som er 5,1 mnok høyere enn regulert budsjett. Det er i hovedsak skatteinntektene som ble høyere enn forventet. Hele kommunesektoren fikk høyere skatteinntekter enn forventet i 2021. Det er varslet at denne økningen var spesielt for 2021 så vi kan ikke forvente disse inntektene i 2022.

Eiendomsskatt: Kommunen mottok 22,6 mnok i eiendomsskatt. Det er 1,6 mnok høyere enn budsjett. 15,5 mnok av eiendomsskatteinntektene kommer fra næring og 7 mnok kommer fra bolig og fritidseiendommer. Det er nye og korrigerende takster på næringseiendommer som har gjort at eiendomsskatteinntektene ble høyere enn forventet.

Andre skatteinntekter: I denne posten ligger naturressursskatt på 4,3 mnok og konsesjonsavgift på 2,37. Det er 0,45 mnok mer enn budsjett. All inntekt fra konsesjonsavgift blir satt av på konsesjonsavgiftsfondet og benyttet til næringsutvikling.

Andre overføringer og tilskudd fra staten: Samlet inntekt på kr 17,5. Det gir et avvik sammenlignet med budsjett på 1,5 mnok.

I denne posten ligger i hovedsak inntekter fra havbruksfondet på 13 mnok, refusjon ressurskrevende brukere 2,7 mnok og overføring fra staten til flyktningetjenesten og voksenopplæringen 0,4 mnok.

I tillegg ble det gjort en korrigerende fra rammetilskudd til skjønnsmidler som følge av en feilføring fra 2020. Det gjorde at det ble et avvik på denne posten på 1,5 mnok i 2021.

Overføringer og tilskudd fra andre I denne posten ligger ulike refusjoner som kommunen har mottatt fra andre. Det er mottatt 31,2 mnok i refusjoner og det er et avvik sammenlignet med budsjett på 4,2 mnok. Det forklares i hovedsak med refusjon på fødsels- og sykefravær med 2,7 mnok og refusjon gjesteelever med 0,8 mnok

Brukerbetalinger: Denne posten består i hovedsak av brukerbetalinger for SFO, barnehage, voksenopplæring, kulturskolen, fresksenteret, helsetjenester og legekantor på tilsammen 9,4 mnok. Sammenlignet med budsjett ble det et avvik på 1,5 mnok. Det er i hovedsak inntekter på institusjon som er høyere enn budsjett.

Salgs- og leieinntekter: I denne posten ligger i hovedsak husleieinntekt og gebyrinntekter for tekniske tjenester som vann, avløp, septik, oppmåling og byggesak. Totale inntekter ble 23 mnok. Det gir et avvik sammenlignet med budsjett på 0,8 mnok og skyldes i hovedsak at husleieinntektene ble lavere enn budsjett.

5.1.2 Driftsutgifter

Gildeskål kommune hadde 282,1 mnok i driftsinntekter i 2021. I regulert budsjett sto det 266,9 mnok, noe som gir et avvik på 15,2 mnok. Det er vedtatt budsjettreguleringer i løpet av året. Disse er forklart i tertialrapport 1 og 2. Hovedpostene, dens innhold og avvik, kommenteres i korte trekk under.

Lønn- og sosiale utgifter: Det er brukt 145,7 mnok på lønn i 2021. Sammenlignet med budsjett er det brukt 0,3 mnok mer enn budsjett. Årets lønnsoppgjør utgjorde 2,7 mnok. Sosiale utgifter ble 2,2 mnok mer enn budsjett og skyldes i hovedsak at prognosene på pensjon og premieavvik ikke ble som forventet da budsjettet ble laget.

Kjøp av varer og tjenester: I denne utgiftsgruppen ligger de aller fleste kjøp av varer og tjenester til drift, slik som kontormateriell, medisinsk forbruksmaterieell, matvarer, telefon og data, porto, annonsering, strøm, transport, vedlikehold, gebyrer og kontingenter og kjøp av tjenester fra andre eksempelvis SNU og Salten Brann. Det ble kjøpt varer og tjenester for 71,4 mnok. Det er 9,5 mnok mer enn budsjett. Det skyldes i hovedsak medisinsk forbruksmaterieell 0,2 mnok, transportutgifter 0,9 mnok hvorav utgifter til skoleskyss utgjør 0,4 mnok, forsikring 0,2 mnok, avgifter, gebyrer og lisenser 2,7 mnok, kjøp og finansiell leasing av driftsmidler 1,1 mnok, Vintervedlikehold 1 mnok, vedlikehold veier 0,15, veilysvedlikehold 0,3 mnok, eiendomsutgifter 3,2 mnok.

Overføringer og tilskudd til andre: Utgiftsgruppen har samlede utgifter på 20,9 mnok. Sammenlignet med budsjett er det brukt 0,4 mnok mindre enn budsjett. Det var budsjettert med 0,25 mnok i overføring til andre trossamfunn, men det ble ikke gjort da det ikke er en kommunal oppgave fra og med 2021. Det ble budsjettet med 1 mnok i utgifter til bolystprosjektet, men det ble utbetalt tilsammen 0,84 mnok i tråd med kommunestyrevedtak.

Avskrivninger: En avskrivningskostnad er ikke en betalingsforpliktelse, men er en ikke-betalbar kostnad (forbruk av driftsmidler). En avskrivningskostnad gir uttrykk for verdiforringelsen av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som skyldes elde, slitasje og utrangering. I det kommunale regnskapssystemet skal slike kapitalkostnader bare belastes med den lånefinansierte delen av driftsmidlene, uttrykt gjennom låneavdrag. Avdragene fordeles deretter jevnt over driftsmidlenes levetid, og da vil avdragene ha samme effekt og innhold som avskrivninger i et driftsregnskap hvor slike driftsmidler er finansiert med lån.

Den regnskapstekniske løsningen er å utligne virkningen av avskrivningene på en særskilt inntektspost i driftsregnskapet. Dermed blir netto driftsresultat beregnet uten avskrivningene, men inklusive avdrag på lån.

I kommuneregnskapet utgiftsføres altså avskrivninger som en driftsutgift og påvirker brutto driftsutgift ved at utgiftene blir høyere. Motpost avskrivninger inntektsføres med samme beløp og påvirker netto driftsresultat. Gildeskål kommune bokførte 19,7 mnok i avskrivninger i 2021. Det gir et avvik sammenlignet med budsjett på 3,7 mnok.

5.1.3 Finanstransaksjoner

Renteinntekter: Inntektene på 0,36 mnok kommer fra renter på startlån og renter på kommunens bankkonto. Renteinntektene ble kr 187 000 lavere enn budsjett.

Gevinst og tap på finansielle instrument: Avkastningen på porteføljen endte på 19,8 mnok ved årsskiftet. Det er 4,3 mer enn regulert budsjett.

Renteutgifter og avdrag på lån: Samlede renter og avdragsutgifter på lån ble 15,56 mnok. Sammenlignet med budsjett er det et avvik på 0,3 mnok.

5.1.4 Disponering eller dekning av netto driftsresultat

Overføring til investering: Det er overført 6,59 mnok til investeringsregnskapet som tilsvarer 1/3 av avkastningen på finansielle instrument. Det er omtrent 1,2 mnok mer enn budsjett. For å kunne sette av på ubundet kapitalfond må midlene teknisk overføres fra drift til investering.

Netto avsetning til eller bruk av bundne fond: Det er avsatt 3,1 mnok og brukt 3,2 mnok av bundne fond. Avsetningene gjerne pliktige og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta anvendelse. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond. Bevegelsen på bundet fond er presentert i egen tabell i årsregnskapets Note 12 side 23.

Netto avsetning til eller bruk av ubundne fond: Det er avsatt 26,2 mnok og brukt 21,9 mnok av disposisjonsfond i 2021. Avsetningen består av 12,95 mnok fra havbruksfondet og 13,08 mnok som er 2/3 av avkastning på finansielle instrument. I tillegg er det satt av kr 25 000 tiltenkt ungdomsrådet da deres midler til fordeling i 2021 ikke ble disponert på grunn av pandemien. Av samme grunn var det noen avdelinger som ikke fikk avholdt julelunsj for ansatte, det er derfor avsatt kr 24 750 slik at de kunne arrangere julelunsj for ansatte over nyttår.

Bruk av disposisjonsfond gjelder ressurskrevende bruker 1,2mnok, rekrutteringstiltak 0,47 mnok, miljøverntiltak «in the same boat» kr 50 000, bolyst 0,84 mnok, og 19,15 mnok til å finansiere driften for å få et resultat i balanse. Etter årets bruk og avsetning består disposisjonsfondet av 51,2 mnok.

5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

Avvik av betydning mellom regnskap og budsjett på virksomhetsområdene kommenteres nedenfor.

Tall i 1000 kr		Regnskap	Regulert budsjett	Brutto resultat	Netto resultat
Ha 1 Politisk virksomhet	Utgifter	4 814	5 329	-515	544
	Inntekter	-1 566	-1 537	-29	
Ha 2 Oppvekst	Utgifter	74 305	71 389	2 916	-625
	Inntekter	-12 612	-10 321	-2 291	
Ha 3 Pleie og omsorg	Utgifter	97 729	94 095	3 634	-5
	Inntekter	-16 328	-12 699	-3 629	
HA 3 NAV	Utgifter	4 371	5 104	-733	207
	Inntekter	-650	-1 176	526	
Ha 4 Teknisk	Utgifter	9 144	10 539	-1 395	740
	Inntekter	-3 281	-3 936	655	
Ha 4 Eiendom	Utgifter	23 966	20 093	3 873	-3 867
	Inntekter	-6 475	-6 469	-6	
Ha 5 Kultur	Utgifter	5 893	6 481	-588	653
	Inntekter	-1 965	-1 900	-65	
Ha 6 Drift og vedlikehold	Utgifter	7 079	5 226	1 853	-2 131
	Inntekter	-291	-569	278	
Ha 6 Vann og avløp	Utgifter	6 062	5 793	269	-1 452
	Inntekter	-9 114	-10 297	1 183	
Ha 7 Fellestjenester	Utgifter	25 371	25 345	26	287
	Inntekter	-4 666	-4 353	-313	

Tabell 11 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

HA 1 – Politisk virksomhet: Viser et positivt netto resultat på 0,54 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes at godtgjørelse til folkevalgte (0,3 mnok) og generelle utgifter til politisk virksomhet (0,2 mnok) ble lavere enn budsjett.

HA 2 – Familie og oppvekst: Viser et negativt netto resultat på 0,62 mnok. Avviket på utgiftssiden er på 2,9. Utgiftene til barnevernstjenesten ble 2,5 mnok høyere enn budsjett. Det skyldes at 4 termin 2020 fra Bodø kommune ble belastet 2021-regnskapet. Avgifter, gebyrer og lisenser ble 0,4 mnok høyere enn budsjett. Avviket på inntektssiden er på 2,3 mnok og skyldes i hovedsak syke- og fødselspengerefusjon 1,6 mnok og refusjon gjesteelever 0,8 mnok.

HA 3 – Helse og omsorg: Viser et negativt netto resultat på kr 5 665. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak overtidslønn på 4,3 mnok. Forøvrig er det spart på de fleste postene noe som har gitt besparelser på utgiftssiden. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak refusjon sykelønn 1,3 mnok, brukerbetalinger 1,5 mnok, bruk av bundet fond 0,8 og refusjon kompetansemidler fra RKK 0,3 mnok.

HA 3 – NAV: Viser et positivt netto resultat på 0,2 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak at det ikke ble betalt ut boligtilskudd fra Husbanken i 2021. Utgiftene til økonomisk sosialhjelp ble 1,8 mnok som er omtrent 50 000 mer enn budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes refusjon sykelønn 0,13 og at bruk av bundet fond til boligtilskudd fra husbanken ikke ble bruk da det ikke var noen utgifter til dette.

HA 4 – Teknisk: Viser et positivt netto resultat på 0,7 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak budsjetterte utgifter til regulering av gang og sykkelsti på 0,8 mnok ikke ble gjennomført i

2021. Det betyr også at inntektene på 0,5 som er tilsagn fra Nordland fylkeskommune og 0,3 i bruk av disposisjonsfond heller ikke er brukt i 2021.

Det er også et avvik på inntektssiden som er på ca 0,3 mnok. Det ble ingen bruk eller avsetning til selvkostfond på disse selvkostområdene. Det betyr at tjenestene gikk med underskudd og at tjenesten ikke ble finansiert fullt ut ved gebyrinntektene. I realiteten betyr det at kommunens frie inntekter brukes til å finansiere gebyrbelagte tjenester da prisene er for lave til å dekke utgiftene. Oversikten under viser gebyrinntektene på tekniske tjenester.

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk av/avsetning til fond
Byggesak	1 302 239	900 000	0
Kart og oppmåling	842 620	900 000	0
Landbruksforvaltning	84 340	100 000	0
Viltforvaltning	72 340	60 000	0
Forebygging av branner	508 114	508 000	0
Planlegging	48 410	50 000	0
Sum	2 814 494	2 518 000	

Tabell 12 Gebyrinntekter teknisk

HA 4 – Eiendom: Viser et negativt netto resultat på 3,8 mnok. Det er utgifter til rehabilitering og vedlikehold av kommunale bygg fra 2020 på 0,4 mnok som er finansiert av midler fra Statsforvalteren, forsikring 0,2 mnok, kommunale gebyr 0,8 mnok. Forøvrig er det merforbruk til drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse.

Det er totalt sett et lite avvik på inntektssiden, men husleieinntektene ble 0,8 mnok mindre enn budsjett og bruk av bundet fond ble 0,4 mnok høyere enn budsjett da det ble inntektsført midler fra Statsforvalteren fra 2020 til rehabilitering og vedlikehold av kommunale bygg.

HA 5 – Kultur: Viser et positivt netto resultat på 0,6 mnok. Det er fordi utgiftene til følgende tjenester ble lavere enn budsjett; frivilligsentral 0,1 mnok, bolyst 0,15, kulturmidler kr 50 000, kulturskole 0,1 mnok, fritidsklubb og ungdomshybler 0,1 mnok og opprusting kulturminner 0,1 mnok.

Inntektssiden har et minimalt avvik totalt sett. Det ble brukt 0,157 mindre enn budsjett fra disposisjonsfond til bolyst da det ikke ble tildelt mer midler. Forøvrig er det små avvik mellom budsjett og regnskap.

HA 6 – Drift og vedlikehold: Viser et negativt netto resultat på 2,1 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes vei, sommer og vintervedlikehold på 1,7 mnok, veilys 0,4 mnok. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak at det ikke ble benyttet bundet fond til havner.

HA 6 – Vann og avløp: - viser et negativt netto resultat på 1,5 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak strøm 0,1 mnok og materialer til vedlikehold av anleggene 0,3 mnok. På inntektssiden skyldes avviket at inntektene på selvkosttjenestene ble 1,1 mnok lavere enn budsjett.

Det føres eget selvkostregnskap for ansvarene under dette hovedansvarsområdet, jfr. note 19 i årsregnskapet. Hvis tjenesten går med underskudd vil det bli brukt av selvkostfond for å dekke underskuddet, hvis tjenesten går med overskudd vil det avsettes til selvkostfond slik at en kan gå med planlagt underskudd neste år. Prisene på tjenestene reguleres hvert år for å gå med planlagte under/overskudd. Oversikt over inntekter på tjenestene og avsetninger vises på neste side:

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk av/avsetning til fond som gir 100 % selvkost
Vann	5 764 770	6 921 000	-
Avløp	2 088 484	2 137 600	Bruk fond kr 94 681
Septik	832 202	757 000	Avsetning til fond kr 132 180
Sum	8 685 456	9 815 600	

Tabell 13 Gebyrinntekter VAR

Bruk av fond betyr at selvkostområdet har gått med underskudd, avsetning betyr at selvkostområdet har gått med overskudd.

HA 7 – Fellestjenester: Viser et positivt netto resultat på 0,3 mnok. Avviket skyldes i hovedsak at kommunen fikk 310 000 på slutten av året fra staten til kompensasjonsordningen til lokale virksomheter. Kommunen mottok tilsammen 1,4 mnok til ordningen og alle midlene er overført til Sjøfossen næringsutvikling for videre tildeling.

Oppsummering HA 1 – HA 7: Overnevnte viser at det er virksomhetsområdene Ha1 politisk virksomhet, Ha 3 NAV, Ha 4 teknisk, Ha 5 kultur og Ha 7 fellestjenester som har et positivt netto resultat. Øvrige virksomhetsområder går med underskudd. Alle virksomhetsområdene har avvik i forhold til budsjett og avvikene er kommentert over.

Områdene HA 8 og HA 9 består av kommunal finansiering og finansielle transaksjoner. Innhold, avvik sammenlignet med budsjett og analyse av disse er kommentert i kap. 4, 5.1.3 og 5.1.4

5.3 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse. Nedenfor vil status og eventuelle vesentlige avvik på prosjektene kommenteres. Det vises her til detaljert investeringsregnskap, *bevilgningsoversikt – investering og spesifisering av midler bevilget til investering* i årsregnskapet for 2021.

Kommentarer til prosjektene:

1005 Næringsutviklingstiltak: I 2021 ble Salten havbrukspark AS solgt for 0,1 mnok. På dette prosjektet føres også avdrag på næringslån som ble gitt i 2019. Disse inntektene har redusert bruk av ubundet kapitalfond i investeringsregnskapet.

2022 PC og digitale verktøy: I 2021 var det budsjettert med 1,15 mnok til PC og digitale verktøy, finansiert med lån. Det ble brukt 720.300,-. Det er kjøpt inn 66 iPad`er og 18 tastaturer til elever og lærere på 1.-4. trinn, samt 9 smart Board med montering til skolene og Inndyr barnehage.

3008 Velferdsteknologi: Gildeskål kommune inngikk i 2020 en rammeavtale med Netnordic om felles plattform og innkjøp av velferdsteknologiske løsninger. Det er i 2021 gjennomført utbedring med utvidet kapasitet opp mot norsk helsenett og nettverket på Gibos er oppgradert for å kunne bruke de nye velferdsteknologiske løsningene. Det er utført integrasjoner av velferdsteknologier i Netnordic omsorgs plattform, samt integrasjon til vår EPJ (elektronisk pasientjournal) Gericia.

Av utstyr som er kjøpt inn er trygghetsalarmer med fallalarm og brann-detektor. Gildeskål kommune har valgt å investere i eget responscenter i stedet for å kjøpe denne tjenesten hos andre tilbydere. Det å ha eget responscenter for å ta imot alarmer fra ulike velferdsteknologiske løsninger gir en årlig besparelse på mellom kr 200 – 300 000,-

Av annet utstyr er det innkjøpt elektroniske dørlås, GPS varsling, hjemmemålingsutstyr for måling av blodtrykk, blodsukker og vekt. Helse og omsorgstjenesten har også investert og lagt til rette for video samtaler/konsultasjoner mellom spesialisthelsetjeneste, lege, bruker, pårørende og tjenestene.

Fremgangen i prosjektet går trinnvis etter hvert som vi gjennomfører opplæring og trygging av velferdsteknologi både hos brukere og ansatte.

4009 Salg av boliger og tomter: Det ble solgt div tomter for kr 73 840 i 2021. Inntekten ble brukt til å redusere budsjettet bruk av ubundet kapitalfond.

4027 Kai på Sørarnøy: I 2021 var det budsjettet med 6,75 mnok til utvikling av ny kai på Sørarnøy, finansiert med lån. Det ble brukt 1,34 mnok. Reguleringsplanen er ferdig, og 2 anbud med forhandling ble lagt ut. De gjelder fyllingsarbeid og bygging av kaien. Avviket i forhold til budsjett skyldes utsatt oppstart, reguleringsplanen og utsatt anbudskonkurranse. Anbudene er evaluert i 2022, og vil fremlegges kommunestyret 11. mai. 2022.

4051 Industriarealer: Det var budsjettet med 10 mnok til erverv og opparbeidelse av næringsarealer i kommunen, finansiert med lån. Det ble brukt 2,8 mnok til opparbeidelse av næringsareal i Sundsfjord, kjøp av tomt på Inndyr og Nygårdstjøen.

4061 Tomtearealer Våg: Det ble budsjettet med 1 mnok til prosjektet, finansiert med lån. Prosjektet ble ikke gjennomført i 2021.

4071 Elbilladere: Det var budsjettet med 0,34 mnok til etablering av elbilladere, finansiert med lån. I 2021 ble det brukt bare kr 35.200. Det er forventet gjennomføring på Arnøyene til kaianlegget er klart. Dette er gjort fordi plasseringen av laderne skal bli best mulig i forhold til allmennheten og bruken av disse.

4705 Renovering tekniske anlegg GIBOS: Det var budsjettet med 5 mnok til Renovering tekniske anlegg på GIBOS, finansiert med lån. I 2021 ble det brukt 3,6 mnok. Prosjektet er noe forsinket grunnet korona, men i henhold til hovedplanen ligger man foran tidsplanen. Prosjektet forventes ferdig i løpet av 2022.

4706 Varmeanlegg: Det var budsjettet med 11,2 mnok til etablering av varmeanlegg, finansiert med lån. I 2021 ble det brukt 8,35 mnok. Leverandører har hatt leveranseproblemer grunnet korona, noe som har ført til forsinket leveranse av den tekniske delen. Bygget er ferdigstilt, venter på overlevering fra leverandør. Sluttoppgjør og overlevering skjer i løpet av våren 2022.

4707 Vinterhage GIBOS: Det var budsjettet med 2 mnok til etablering av vinterhage på GIBOS, finansiert med lån. I 2021 ble det brukt kr 119 200, - på prosjektet. Anbudskonkurranse er gjennomført og arbeidet starter mai 2022. Forventes ferdig i 2022.

4708 Utebod Inndyr skole: Det var budsjettet med 0,1 mnok til etablering av utebod på Inndyr skole, finansiert med lån. Uteboden er satt opp og tatt i bruk.

4709 Låsesystem kulturhus: Det var budsjettet med kr 300.000 til etablering av låsesystem kulturhuset, finansiert med lån. Prosjektet ble startet i 2021 og anbudskonkurranse er sendt ut. Men

leveransen har tatt tid grunnet personalmangel både internt og eksternt. Oppstart blir april 22. Det var ingen eksterne kostnader i 21.

4720 Brannsikring bygg: Det var budsjettert med 1,75 mnok til brannsikkerhet på kommunale bygg, finansiert med lån. I 2021 ble det brukt under 1,36 mnok på prosjektet. Prosjektet foregår i noe beskjedne form grunnet mangel på personell i Byggdrift. En midlertidig stilling er utlyst, og det vil utlyses en fast stilling i løpet av våren 2022. Sørarnøy skole og barnehage, eldresenteret på Sandhornøy og oppvekstsenteret på Nygårdsjøen ble ferdigstilt i 2021.

4800-4816 Omsorgsboliger: Prosjektet er ferdig og bygget er tatt i bruk. Det gjenstår 2,1 mnok i ubrukte lånemidler på dette prosjektet som kan fordeles til andre prosjekter.

5006-5017 Attraksjoner og opplevelser: Prosjektet har pågått siden 2015 og før 2021 stod det 0,355 mnok igjen til prosjektet finansiert med lån. Det ble brukt 0,16 i 2021. Det er i hovedsak gjort investeringer på Elias Blix-tunet i 2021.

5018 Utvikling av Gildeskål kirkested: Det ble budsjettert med 6,6 mnok til prosjektet i 2021, finansiert med lån. Det ble brukt 2,8 mnok. Midlene er i hovedsak bruk til prosjektlederarbeid, pilegrimsprosjektet og konsulenttjenester angående servicebygg, vei og parkering.

6021 Tøa vannverk: Det var budsjettert med 0,3 mnok til prosjektet, finansiert med lån. Det ble brukt 0,29 mnok. Forprosjekt Tøa ble startet opp i 2020 med utredning mot Skaugvoll vannverk for å få levert vann til Tøa fra Skaugvoll halvøya. Det er i 2021 undersøkt vannkilder, utredning av vannkvalitet og -forekomst. Kostnader ved kjøp av eksisterende vannverk er satt opp mot prøveboring av vann til ny kilde.

6036 Veilysopprustning/6038 Veilys Sørarnøy: Det var opprinnelig budsjettert med 1 mnok til veilysopprustning, finansiert med lån. I tertialrapport 2 ble det regulert inn trafikksikkerhetsmidler fra fylket på 1,3 mnok. I 2021 ble det brukt tilsammen 1,3 mnok på veilys. På Sørarnøy er det ferdigstilt en km veilys, resterende strekke, ca. 400 m., gjenstår og arbeidet fortsetter til dette er klart.

6039 Hjullaster med utstyr: Det var budsjettert med 0,38 mnok til kjøp av utstyr til hjullasteren, finansiert med lån. Det er brukt kr 70 000 til kjøp av pallegafler. Har vært på utkikk etter annet utstyr, men ikke funnet deler som passer til behovet innenfor budsjetten. Vil fortsette å se etter det.

6912 Skilting. Det ble budsjettert med 0,1 mnok til skilting av veier i kommunen, finansiert med lån. Det ble brukt kr 34.000 i 2021. Innkjøpte skilt er oppsatt av egne ansatte i utestaben.

7008 Egenkapitaltilskudd: Som medlem i KLP er kommunen også eier i selskapet. Som følge av at forpliktelser øker, må også egenkapitalen styrkes. Eierne får da krav om innbetaling av egenkapitaltilskudd (ikke tilsvarende i Statens pensjonskasse – her er staten garantist for forpliktelsene). I 2021 var beløpet 0,7. Det var budsjettert med 0,9 mnok fra ubundet kapitalfond. Det ble kun finansiert med 0,54 mnok da det ikke var nødvendig med ytterligere finansiering for å få regnskapet i balanse.

7010 Sak- og arkivsystem: Det var budsjettert med 0,57 mnok i utgifter til nytt sak -og arkivsystem, finansiert med lån. Det ble brukt 0,24 før årsskiftet. Øvrige regninger på kjøpet kom etter nyttår. Det nye systemet er tatt i bruk pr mars 2022.

8000 Investeringer Kirker: Det ble budsjettet med 1 mnok til prosjektet finansiert med lån. Midlene ble overført kirken for gjennomføring av prosjekt.

Formidlingslån: Det ble gitt ut startlån for 7,2 mnok i 2021 og det ble utbetalt 4,4 mnok i avdrag på Husbanklånene. Det ble innbetalt 3,6 mnok i avdrag på Startlånene. Det ble brukt 0,8 mnok fra avdragsfond Husbanken (bundet investeringsfond) slik at mottatte avdrag på Startlån skal tilsvare betalte avdrag på Husbanklånene.

Overføring fra drift og avsetning til ubundet kapitalfond: I henhold til handlingsregelen fra *Reglement for finansforvaltning* kapittel 4.1 skal 1/3 del av avkastningen på finansielle instrument overføres til ubundet investeringsfond. Resterende 2/3 deler skal avsettes til disposisjonsfondet. Det var budsjettet med at 5,1 mnok skulle overføres til investeringsregnskapet og avsettes på ubundet kapitalfond. Avkastningen ble imidlertid 19,8 mnok. Det ble derfor overført og avsatt 6,59 mnok i 2021.

6 Oppsummering av analysen

Gjennomgangen av regnskapet sammenlignet med budsjett viser at det er avvik både på inntekts og utgiftssiden. Disse er forklart over.

Det er i hovedsak lønnsutgiftene som utgjør den største delen av regnskapet. Gildeskål kommune har en desentralisert struktur og utgiftene øker hvert år som følge av lønns og prisvekst.

Driftsinntektene, fratrukket stor utbetaling fra havbruksfondet, synes ikke å ha samme trend.

Analysen viser at kommunen fortsatt er avhengig av betydelige finansinntekter hvert år for å ha en resultatgrad innenfor anbefalt nivå over tid og for å ikke tære for mye på oppsparte midler. Disposisjonsfondene har i løpet av 2021 økt med omtrent 4,3 mnok og har nå en saldo på 51,2 mnok.

Gjeldsnivået er høyt og godt over anbefalt nivå. Investeringstakten bør reduseres hvis kommunen skal ha en ambisjon om å følge nøkkeltallet.

Kommunens aktivitet er langsiktig med forutsigbare tjenester overfor innbyggerne. Derfor må også finansieringen av virksomheten og tjenesteytingen bestå av langsiktige og forutsigbare inntekter.

Kommunens finansinntekter styres i størst grad av makroøkonomiske forhold, noe som gjør at vi ikke med sikkerhet kan si hva utfallet i løpet av året blir. Dette er en type risiko som en kommune ikke kan leve med over tid. Det er derfor viktig at finansinntektene ikke brukes til å dekke faste driftsutgifter, men til å bygge opp fond. I 2021 ble handlingsregelen fra *Reglement for finansforvaltning* kapittel 4.1 om å overføre 1/3 del av avkastning til ubundet investeringsfond og 2/3 deler av avkastningen avsettes til disposisjonsfondet fulgt.

Kommunens utfordring ligger fortsatt i at de løpende driftsutgiftene ikke dekkes av de løpende driftsinntektene (brutto driftsresultat) over tid. Inntektene svinger fra år til år, mens utgiftene gradvis øker hvert år. Dette kan løses med å øke driftsinntektene, men samtidig må driftsutgiftene reduseres betydelig. Dette er langsiktig arbeid fordi det handler om å skape nye arbeidsplasser og øke antall innbyggere, samtidig som kommunen må tilpasse driftsutgiftene til den virkeligheten som kommunen er i.

7. Likestilling

Fordeling av fast ansatte på kjønn og deltid/ heltid vises i tabellen nedenfor:

Ansatte	2021					2020				
	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle
Kvinner	71	36,6	123	63,4	194	73	37,2	123	62,8	196
Menn	20	32,3	42	67,7	62	19	29,2	46	70,8	65
Totalt	91	35,6	165	64,4	256	92	35,2	169	64,8	261

Tabell 14 Heltid, deltid og kjønn

Som det fremgår av tabellen over er de fleste av de ansatte i kommunen kvinner.

Kommunedirektørens øverste ledergruppe bestod ved slutten av 2021 av fem ledere inklusiv kommunedirektøren. Det er tre kvinner og to menn.

Gildeskål kommune har et kontinuerlig fokus på likestilling og diskriminering i det daglige arbeidet.

I vårt ansettelsesreglement pkt. 2, står følgende: «Det skal som hovedregel ansettes fast i stilling. Midlertidig ansettelse krever særlig hjemmel for å være lovlig. Under visse forutsetninger gis det adgang til å ansette arbeidstakere midlertidig jf arbeidsmiljøloven § 14-9. Det skal alltid vurderes om det er hjemmel til å foreta en slik ansettelse».

Det bestrebes alltid å ansette i faste stillinger, og før utlysninger foretas det vurderinger om det er deltidsansatte som ønsker høyere stillingsandel. Alle utlysningstekster inneholder en standard tekst med fokus på likestilling og diskriminering: «Vi oppfordrer kvalifiserte til å søke uansett alder, kjønn, funksjonshemming eller kulturell bakgrunn». Ved årlige lønnsforhandlinger gjennomgås lønnsforhold både fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid.

8. Personal og organisasjon

I Gildeskål kommune har vi pr. 31.12.21 totalt 212,8 faste årsverk inkl. de som pr dato er midlertidig vakante. Disse fordeler seg som følger på de ulike virksomhetene:

Virksomhetsområder	Ant. faste årsverk 2021	% andel 2021	Ant. faste årsverk 2020	Andel % 2020
Økonomi og administrasjon	16,5	7,8	16,8	7,8
Familie, oppvekst og kultur (eks barnevern 2 årsverk)	79,9	37,6	83,9	38,8
Helse og omsorg	95,0	44,6	93,9	43,4
Teknisk	21,4	10,0	21,7	10,0
Totalt	212,8	100	216,3	100

Tabell 15 Årsverk

9. Sykefravær

Sykefraværstatistikken for 2021 viser følgende:

Fraværstatistikk 01.01. – 31.12.2021 Gildeskål kommune (tall i %)							
Avdeling	E. meld fravær 1-24 dg	Syke-meld 1-16 dg	Syke-meld 17-39 dg	Sykemeld < 40 dg	Totalt fravær 2021	<i>Totalt fravær 2020</i>	Endr. % 2020-2021
Familie, oppvekst og kultur	1,2	0,7	0,6	9,5	12,1	9,8	+ 23,5
Helse og omsorg	1,5	1,0	1,3	6,7	10,5	15,5	-32,3
Teknisk	0,7	0,2	0,7	7,6	9,2	7,5	+22,7
Kommuneldirektøren stab inkl. Nav/ Økonomi og adm.	0,3	0,4	0,2	4,8	5,7	5,0	+14,0
Totalt fravær 2021	1,2	0,7	0,9	7,8	10,6	-	-
Totalt fravær 2020	1,2	0,8	0,7	8,7	-	11,5	-
Endr. % 2020-2021	0,0	-12,5	+28,6	-10,3	-	-	-7,8

Tabell 16 Sykefravær

Ev. avvik ved summering tall sideveis skyldes avrundinger til nærmeste desimal innenfor enkelt- kategorier.

Arbeidsgiver har fokus på oppfølging av sykefravær og på å få ansatte tilbake i arbeidsrelatert aktivitet. Dette gjøres gjennom samtaler internt på enhetene og i møter i tilretteleggingsgruppa. Arbeidsgiver arbeider kontinuerlig for å være i forkant, og gjennom dialog og tilrettelegging forsøke å avverge sykefravær. Temaet sykefravær og sykefraværsoppfølging er faste punkter i kommunens ulike ledergrupper, møter i Arbeidsmiljøutvalget og med tillitsvalgte.

10. Måloppnåelse

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 «samfunnsplan» ble vedtatt 19.10.2021. Hovedhensikten med samfunnsplanen er å sikre en bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling. Samfunnsplanen har et tolvårsperspektiv. I budsjett og økonomiplan blir disse planene brutt ned til ett og fireårsperspektiv. De blir realitetsorientert, tallfestet og nedfelt som et mål som skal oppnås i kommende økonomiplanperiode.

Budsjett 2021-2024 er bygget på den gamle samfunnsplanen, med de satsingsområder og strategier som står beskrevet der. For fremtiden vil den nye planen benyttes ved utforming av kommunens mål i økonomiplanen.

I budsjett 2021-2024 står det beskrevet hvilke mål som kommunen skal jobbe med i planperioden og hvordan disse skal nås. Målene jobbes med kontinuerlig, men vi ser at det ikke er alle som nås.

Oversikten under viser noen utvalgte mål fra handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan 2021-2024 og en refleksjon om måloppnåelse:

Mål	Måloppnåelse
Gildeskål kommune skal ha 2250 innbyggere i 2027	Innbyggertallet er redusert og pr 4. kvartal 2021 var innbyggertallet 1894 personer.
Gildeskål kommune skal ha en verdig og moderne tilpasset eldreomsorg	Dette skal nås ved blant annet implementering av velferdsteknologi og legge til rette for å bo hjemme så lenge som mulig. I løpet av 2021 har prosjektet om implementering av velferdsteknologi kommet godt i gang og kommunen har over tid jobbet med å dreie tjenestene fra institusjon til mer hjemmebaserte tjenester.
Systematisk nærværarbeid med ansatte skal redusere sykefraværet til 5 % i 2022	I 2021 var sykefraværet i kommunen 10,6 %. Det er en nedgang sammenlignet med 2020 da sykefraværet var 11,5 %. Frem til utgangen av 2021 har Gildeskål kommune hatt få smittetilfeller av korona og disse har ikke hatt konsekvenser for kommunen som arbeidsgiver. Det har derfor ikke vært registret direkte sykefravær på grunn av korona i 2021. Gildeskål kommune valgt å følge regjeringen og FHI sine anbefalinger, blant annet om at ingen møter på jobb ved mistanke om sykdom (vond hals, forkjølelse, feber o.l.) og ansatte er oppfordret til å være hjemme med egenmelding hvis de føler seg syke. Arbeidsgiver har fokus på oppfølging av sykefravær og på å få ansatte tilbake i arbeidsrelatert aktivitet. Dette gjøres gjennom samtaler internt på enhetene og i møter i tilretteleggingsgruppa. Arbeidsgiver arbeider kontinuerlig for å være i forkant, og gjennom dialog og tilrettelegging forsøke å avverge sykefravær. Temaet sykefravær og sykefraværsoppfølging er faste punkter i kommunens ulike ledergrupper, møter i Arbeidsmiljøutvalget og med tillitsvalgte. Mål om 5 % sykefravær var oppe som tema i AMU i juni. Der ble målet revidert og endret til 8 % sykefravær innen 2022.
Drifte frivilligsentral og støtte aktivt opp om frivillig arbeid i kommunen	Frivilligsentralen driftes med en 50 % stilling som daglig leder. Gjennom frivilligsentralens hjemmeside kan personer som ønsker å jobbe som frivillig registrere seg. Personer som ønsker hjelp av en frivillig kan også registrere det på samme side.
Ha minimum fem lærlinger	I løpet av 2021 har det vært 6 lærlinger i kommunen. Tre av disse ble ferdig med lærlingetiden i løpet av året.
Minimerer uttak fra finansporteføljen for å sikre mest mulig avkastning gjennom året	Det er ikke tatt ut midler fra porteføljen i 2021.
Styrke næringsutvikling gjennom bevilgninger til SNU AS	Gildeskål kommune har betalt 4 mnok eks mva til SNU AS for at de skal drive næringsarbeidet for kommunen.
Overgang til miljøvennlige el-biler	Gildeskål kommune har nå 10 el-biler i bilparken.

11. Etisk standard

Gildeskål kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette prinsippet og arbeide aktivt for å nå kommunens vedtatte mål. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkeltes etiske holdninger. Kommunen har utarbeidet egne etiske retningslinjer.

Alle plikter lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglement som gjelder for kommunens virksomhet. Dette innebærer også at alle forholder seg til tjenestevei og til vedtak som er truffet. Lederne må være bevisst på at de gjennom ord, handlinger og lederstil har stor innflytelse på kulturen og normene for adferd i kommunen, og at de dermed har et særlig ansvar for oppfølging av de etiske retningslinjene. Det er viktig at lederne bidrar til at relasjonene til de ansatte og kommunens innbyggere bygger på troverdighet, tillitt, lojalitet, respekt, omsorg og medinnflytelse. Alle ansatte skal være bevisst at de danner grunnlaget for innbyggernes tillitt og holdning til kommunen.

Tilfredse og lojale medarbeidere er en forutsetning for god tjenesteproduksjon. Etiske retningslinjer og etisk bevisstgjøring er et ledd i den samlede innsatsen med det mål at kommunen skal framstå med respekt, og som en attraktiv arbeidsplass med kompetente medarbeidere. Ansatte kan komme i situasjoner der de kan bli stilt ovenfor valg som skaper etiske dilemmaer. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkeltes etiske holdninger i sin virksomhet.

Gjennom internkontroll ble det avdekket brudd på etiske retningslinjer i 2021. Saken er håndtert og lukket.

Gildeskål, 31. mars 2022

Geir Mikkelsen

Kommunedirektør